

**PAUL
AUSTER**
Duvar Yazısı

3. BASKI

Çeviri: GÖKÇENUR Ç.

 can
çağdaş

PAUL AUSTER
Duvar Yazısı
Seçme Şiirler

Can aędaş

Paul Auster'in, *Collected Poems* adlı kitabından derlenmiştir.

Duvar Yazısı: Seçme Şiirler, Paul Auster

İngilizce aslından çeviren: Gökçenur .

Wall Writing

© 2004, Paul Auster

© 2008, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2008

3. basım: Nisan 2021, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Celâl Üster

Dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Bilal Sarıteke / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-4771-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PAUL AUSTER
Duvar Yazısı
Seçme Şiirler

ŞİİR

İngilizce aslından çeviren

Gökçenur Ç.

♥can

Paul Auster'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

<i>Ay Sarayı</i> , 1991	<i>Kilitli Oda</i> , 2004
<i>Yalnızlığın Keşfi</i> , 1991	<i>Brooklyn Çılgınlıkları</i> , 2007
<i>Son Şeyler Ülkesinde</i> , 1992	<i>Yazı Odasında Yolculuklar</i> , 2007
<i>Şans Müziği</i> , 1993	<i>Karanlıktaki Adam</i> , 2008
<i>Kırmızı Defter</i> , 1993	<i>Lulu Köprüde</i> , 2009
<i>Leviathan</i> , 1994	<i>Görünmeyen</i> , 2010
<i>Yükseklik Korkusu</i> , 1995	<i>Sunset Park</i> , 2011
<i>Duman - Surat Mosmor</i> , 1998	<i>Kış Günlüğü</i> , 2012
<i>Cebi Delik</i> , 1999	<i>Şimdi ve Burada</i> (J.M. Coetzee ile birlikte), 2013
<i>Timbuktu</i> , 1999	<i>İç Dünyamdan Notlar</i> , 2014
<i>Köşeye Kısırmak</i> , 2000	<i>Babamın Tanrı Olduğunu Sandım</i> (editör), 2015
<i>Yanılsamalar Kitabı</i> , 2002	<i>4 3 2 1</i> , 2017
<i>Kehanet Gecesi</i> , 2004	
<i>Cam Kent</i> , 2004	
<i>Hayaletler</i> , 2004	

PAUL AUSTER, 1947 yılında ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan amcasının kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. XX. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı*, *Kehanet Gecesi*, *Köşeye Kısırmak*, *Son Şeyler Ülkesinde*, *Leviathan*, *Şans Müziği*, *Timbuktu*, *Yanılsamalar Kitabı*, *Yükseklik Korkusu*, *Brooklyn Çılgınlıkları*, *Yazı Odasında Yolculuklar*, *Karanlıktaki Adam* ve *Sunset Park* adlı romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de oturuyor.

GÖKÇENUR Ç., İstanbul'da doğdu. Çocukluğu çeşitli kentler arasında mekik dokuyarak geçti. İstanbul Teknik Üniversitesi, Elektrik Mühendisliği'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde yüksek lisans yaptı. Şiirleri ve çevirileri 1990 yılından bugüne, *Atika*, *Başka*, *Ç.N.*, *E Edebiyat*, *Edebiyat ve Eleştiri*, *İblis*, *İnsan*, *Mavi Liman*, *Özgür Edebiyat*, *Poetik'us*, *Sözcükler*, *Şiir'lik*, *Şiir Oku*, *Üç Nokta*, *Yasak Meyve*, *Yeni Biçem* dergilerinde yer aldı. *Ç.N.* adlı çeviri dergisi yayın kurulu içinde yer aldı. Yitik Ülke Yayınları arasında 2006 yılında yayımlanan *Her Kitabın El Kitabı* adlı bir şiir kitabı bulunmaktadır.

İçindekiler

Dünya kafamın içinde, bedenim dünyada / Gökçenur Ç ..	13
DUVAR YAZISI (1971-1975)	
Beyaz Geceler	17
Dizey ve Düş	18
Batını	19
Çarpıntı	20
Yazıcı	21
Koro	22
Boylam	23
Lackawanna	24
Tutulma. Yansımalar	25
Karar: Aşılmaz Uzaklıkların Ardından	26
Son Azık	27
Dingin Yaşam	28
Eski Gölgeler	29
Prizma	30
Duvar Yazısı	31
Ekim'in Açıklaması	32
Ahit	33

Gölge Gölgeye	35
Hiyeroglif	36
Beyaz	37
Çevren	38
Güney	39
Çobanlı	40
Kundakçı	41
Ateş Sözcükleri	42
Lapsaryan	43
Yazın Sonu	44
Herakleitosçu	45
Kör Yazısı	46
Bir Deniz Kazasından Kurtarılan Şeyler	47
Gözün Özgeçmişini	48
Tüm Ruhlar	49
GÖZDEN KAYBOLUŞLAR (1975)	
1	53
2	54
3	55
4	56
5	57
6	58
7	59
BETİMLEMELER (1976)	
1	63
2	64
3	65
4	66
5	67

SOĞUKTAN PARÇALAR (1976-1977)

Kuzey Işıkları	71
Ev Hatırası	72
At Sürmek Doğuya	73
Güneş Saati	74
Soğuşun Bir Parçası	75
Sabah Şarkısı	76
İspat	77
Apaçık	78
Göktaşu	79
Kan Nakli	80
Sibiryalı	81
Ters Ayna	82
Mahrem	83
Peşine Düştüğüm	84

ESİNLE YÜZLEŞMEK (1978-1979)

Amentü	87
Şimdiki Zaman Kipinde Ölünün Kısa Yaşamöyküsü	88
Anlatı	89
S.A. 1911-1979	90
Bir Tanım Arayışı	91
Çizgiler Arasında	94
Kendi Anıma	95
Temel İlkeler	96
Esinle Yüzleşmek	97

Dünya kafamın içinde, bedenim dünyada

Sevgili Celâl Üster, Paul Auster'ın şiirlerini çevirmemi teklif ettiğinde doğrusu şaşırđım. Daha önce kendimi çevirmen olarak hiç düşünmemiştim. Evet, birçok şairden çeviriler yapıyor, bunları dergilerde yayımlıyordum, ama bu çabam okuduğum ve sevdiğim şiirleri Türkçede de okuyabilmek ve paylaşabilmek hevesinden öte değildi. Sevdiğim için çevirdiğim şiirlerin dışında hiçbir şiiri çevirmemiştim. Bu nedenle, bir karar vermeden önce şiirleri okumak isterim, dedim. Paul Auster şiirleri ile daha önce yayımlanan çevirileri üzerinden kurduğum ilişki çok istek uyandırıcı değildi. Şiirleri okuduktan hemen sonra ise bunun keyifli bir uğraş olacağını düşündüm. Paul Auster'ın şiirleri bütün zorlayıcılıklarına rağmen okuru içine çeken, şairin yollara bıraktığı izleri takip etmeye özendirilen ve bilgece söyleyişinin ardında dünyaya, dile ve şiire ilişkin önemli bir gizin çözümüne ilişkin bir vaat barındıran şiirlerdi. Hevesle işe giriştim. İlk çevirileri büyük bir hızla yapıp tamamladığımı, tamamladığımı sandığımı söylemeliyim.

Ancak ikinci okumada Auster'ın şiirinin de romanları gibi çakışan katmanlardan oluştuğunu fark ettim. Paul Auster'ın şiiri dilin kullanım olanaklarını olabildiğince zorlayan, çok anlamlı sözcükler ve Kutsal Kitap mitolojisine yoğun göndermelerle analogiler kuran bir yapıya sahipti. Çok anlamlı birden çok sözcüğün şiir içindeki kullanımını şiirin bir katmanda bir şey söylerken diğerinde bambaşka bir şey söylemesine neden olabiliyordu. Bu çok anlamlılık seçenekleri içinde uzun zaman doğru bileşimi bulmaya çabaladım. Ancak vardığım nokta bu-

nun imkânsızlığı ile beyhudeliği arasında bir yer oldu. Auster olası anlamların tümünü birden kastettiyse bile bunun çevirisinin imkânsız olacağı bilgisinin yanı sıra olası anlamlardan hangisini düşündüğünü gerçekten bilmenin imkânsızlığı arasında kendi tercihlerimi kullanmaya karar verdim. Bu tercihlerin olası seçenekler arasında Türkçe şiir okuma ve Türk şiir okurunun çağrışım dizgeleri öncelenerek yapıldığını belirtmem gerekir.

Elbette şiirler için farklı anlam katmanlarının tercih edildiği alternatif çeviriler yapmak da alternatiflerden biriydi. Bir diğeri de şiirleri dipnotlara ve açıklamalara boğarak şiirin olası anlamlarının tümünü Türkçede okura taşımaktı. Sonuç olarak bu çabaların okuru daha geniş bir anlam bütünlüğüne taşıyacağı kesin olmakla birlikte şiir okuma zevkinden mahrum edeceği de açıktı. Bu nedenle katmanlar arasında gezinmektense şiirlerin içinde tutarlı bir anlam katmanı seçmeye ve çeviride bu katmanı temel edinmeye çalıştım.

Şiir okurları için önlerinde çetin bir ceviz var. Zira Auster şiirinin odaklandığı temel izleklerden biri de dil. Auster’da sözlerden önce deneyim ve algı durmaktadır. Dil ise algılarımızı anlamaya ve deneyimlerimizi sınıflandırmaya yönelik bir araç, deneyimlerin bir ortalamasıdır. Bu nedenle algılarımızın sınırlılığı dilin sınırlılığına neden olur. Belki de bu yüzden Paul Auster şiirler boyunca sürekli olarak algının sınırlarını olabildiğince genişleterek dilin sınırlarını genişletmeye çalışır. Modern şiire göre tersinir olan bu denklem Auster için bir ahlak sorudur. Auster’a göre insanlığın çöküşünün nedeni dilin deneyime hükmetmesi, dünyanın sözcüklere gömülmesidir.

Paul Auster romanlarının sadık okurları içinse bu şiirlerin önemli bir keşif olacağını düşünüyorum. Zira Auster, “Düzyazı, kamera elinizde bir film çekmekse, şiir fotoğraf çekmektir,” diyor. Bu durum romanların dünyasında kameranın peşinden koşturan okurlarına biraz durup soluklanma ve kameranın kadrajına girmeyen manzaralara bakma fırsatı verecektir.

GÖKÇENUR Ç.

Ocak 2008

Duvar Yazısı
(1971-1975)

BEYAZ GECELER

Burada kimse yok
ve beden der her ne söylediye
söylenmedi aslında. Kimse
bir beden değildir sadece ve beden
ne dediğini senden başka
kimse duymaz.

Kar yağışı, gece. Bir cinayetin
ezberden yinelenmesi
ağaçların arasında. Bir kalem
dolaşır dünyada: ne bulacağını
bilmez artık ve çoktan yitmiştir
kalemi tutan el.

Yine de yazar.
Başlangıçta
ağaçların arasından bir beden
yürüyüp gelmişti geceden
diye yazar. Yazar beden beyazlığı
dünyanın rengidir diye. O dünyadır
ve dünya, yazar her şey sessizlik rengindedir diye.

Artık yokum burada. Söylediğimi
söylediğin şeyleri hiç söylemedim.
Ve şimdi beden hiçbir şeyin
ölmediği bir yerdir. Bilirsin ki her gece
ağaçların sessizliğinden
yürür gelir sana sesim.

DİZEY VE DÜŞ

Sessizce geri çekilir
şeyler her gece:
kış boyunca yer altında solurlar:
kuyunun sözcükleri
anlatır avlanmış ışığı,
derenin ninnisini
ve o derin yarığı.

Geçip gidersin.
Korku ve bellek arasındaki
ayak seslerinin akiğı
çocukluğunun tozlarında
kızıla dönüşür.

Susuzluk: ve koma: ve yaprak-
artık bilinmeyen
bir şeyin boşluğunda: bedenime gömülmüş
imzasız bir ileti.

İpe asılı
beyaz çarşaf.
bahçede
ezilmiş pelinler.

Yıkıntılardan yükselen
nane kokusu.

BATINI

Kucaklanmış beden
bütünüyle başka ve bir.
Ve buradaki her şey, söylenecek
son şey sanki: ölümle evli
bir sözcüğün sesi ve yaşam,
içimde gözden kaybolmaya
zorlayan şey beni.

Panjurlar kapalı. Geçmiş benliğin
tozu, benim doldurmadığım
uzamı boşaltan. Odanın
köşesinde genişleyen ışık,
odadaki her şeyin
taşındığı yerde.

Gece yinelenir. Bir ses anlatır bana
küçücük şeyleri.
Anlatmaz bile – sadece söyler isimlerini.
Ve isimlerin olmadığı yerde–
anlatır taşları. Keçilerin tıkırtıları
tırmanıyor öğlenin
köyelerine. Bir bokböceği
yok olmuş
kendi pisliğinin içinde ve ötede
mor kelebeklerin sürüsü.

Sözcüklerin imkânsızlığında,
söylenmemiş sözcüklerin
nefes kesiciliğinde
buluyorum kendimi.

ÇARPINTI

Bu geri çekilen şey
günün öte yanında
yanımıza yanaşacak.

Güz: ışığın yediği
bir yaprak: ve bitkilerin
yeşil gözlerini dikip
bize bakışları.
Dünyanın durmadığı bu yerde,
biz de, bu ışığa dönüşeceğiz,
yaprak şeklinde
ışık
ölürken bile.

Günün açlığına açılan göz.
Hiç olmadığımız bir yerde
olacağız. Bir ağaç
kök salacak içimizde
ve yükselecek
sözlerimizin ışığıyla.

Gün önümüzde duracak.
Gün peşimizden gelecek
günün içlerine doğru.

Paul Auster kendisini, *Duvar Yazısı*, *New York Üçlemesi*, *Yazı Odasında Yolculuklar*, *Ay Sarayı*, *Kış Günlüğü* gibi romanlarında satır aralarında tanık olduğumuz şiirsel duyarlılığıyla tanıyan okuruna, bir şair olarak da hitap eder. Auster'ın usta işi romanlarını biçimlendiren incelikli metafiziğin kaynağını, 1960'lardan 1980'lere uzanan dönemde yazılmış bu şiirlerde bulmak olasıdır. O yüzden, Auster'ın şiirleri, tüm eserlerindeki yapıtaşlarını birbirine kaynaştırıyor. Onun romanlarındaki temel izleklerin izdüşümleri dizeleriyle içimize düşüyor.

Bir dönem Mallarmé, Breton, Soupault, Éluard, Desnos, Tzara, Char gibi Fransız şairlerden derinden etkilenmiş olan Auster, şiirlerinde, bilinç ile madde, dil ile yaşantı arasındaki ilişkilerin gizlerini arıyor, giderek varoluşun karmaşalarına, benlik ve aşkın gizemlerine uzanıyor; Amerikan şiirinde benzeri olmayan bir şiir evreni kuruyor, postmodern bilince dizeleriyle bir pencere açıyor.

#bilinç #madde #dil #varoluş #şiir #benlik #postmodern

